

Motion till riksdagen 2011/12:Ju2

av **Lena Olsson m.fl. (V)**
med anledning av prop. 2011/12:10

Ändrade regler om förundersökningsledning och förundersökningsbegränsning

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att genomföra kompetenshöjande insatser för att polisen på ett rättssäkert sätt ska kunna tillämpa de ändrade reglerna om förundersökningsledning och förundersökningsbegränsning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att genomföra kompetenshöjande insatser för att polisen på ett rättssäkert sätt ska kunna bemöta ungdomar som begått brott.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utvärdera de ändrade reglerna om förundersökningsledning vid ungdomsbrott och att utvärderingen ska vara färdig senast den 1 mars 2013.

2 Regeringens förslag

I propositionen (prop. 2011/12:10) föreslås nya regler om förundersökningsbegränsning och förundersökningsledning. Dels ska polisen kunna leda förundersökningar mot personer under 18 år i fler fall än tidigare, dels ska en polismyndighet kunna besluta om förundersökningsbegränsning i vissa fall och dels föreslås en utvidgning av den s.k. disproportionsregeln, dvs. när kostnaderna för utredningen inte står i proportion till sakens betydelse, till att omfatta brott vars straffvärde inte överstiger fängelse i tre månader.

Fel! Okänt namn på

Vänsterpartiet står i huvudsak bakom förslaget men anser att regeringen missat vissa punkter som är viktiga för att de ändrade lagarna ska kunna tillämpas på ett rättssäkert sätt.

3 Polisens kompetens måste höjas

3.1 Polisens möjlighet att besluta om förundersökningsbegränsning

Enligt förslaget ska en polismyndighet inom ramen för sitt förundersökningsledaransvar vara behörig att besluta om förundersökningsbegränsning i de fall det kan antas att åtal för brottet inte skulle komma att ske till följd av bestämmelser om åtalsunderlåtelse eller särskild åtalsprövning. Detsamma ska gälla beslut att inte inleda förundersökning i motsvarande fall. Syftet är att polismyndigheterna ska få ta ett helhetsansvar för de förundersökningar de leder och att de därigenom kan bedriva ett mer sammanhållet utredningsarbete, vilket ska leda till bättre kvalitet och ökad effektivitet.

Regeringen skriver (prop. 2011/12:10 s. 22 f.) att en förutsättning för ändringarna är att det sker en generell kompetensförstärkning av de poliser som leder förundersökningar. Både utredningen (SOU 2010:43) och remissinstanserna har påtalat behovet av en förstärkt kompetens inom polismyndigheterna. Regeringen instämmer förvisso i att detta behov finns och utgår i sin proposition från att Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen tar ett gemensamt ansvar för den nödvändiga kompetensutvecklingen. Dock skriver inte regeringen något om hur denna kompetensutveckling ska gå till eller hur den ska finansieras.

Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag på hur de kompetenshöjande insatserna för polisen ska genomföras. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

3.2 Polisens möjlighet att leda förundersökning vid ungdomsbrott

I dag gäller särskilda bestämmelser om att en åklagare alltid ska leda förundersökningen vid ett brott för vilket är föreskrivet mer än sex månaders fängelse som begåtts av personer under 18 år. Regeringen föreslår att reglerna upphävs så att en polis i stället för en åklagare får behörighet att leda dessa förundersökningar. Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen tillstyrker förslaget. Syftet med den föreslagna ändringen är bl.a. att förkorta handläggningstiden för ungdomsärenden.

Vänsterpartiet anser att det finns många fördelar med att en polis i stället för en åklagare kan leda dessa förundersökningar just för att ungdomar som begått brott behöver få en snabb reaktion från rättsväsendet. I kombination med rätt stödinsatser ökar detta ungdomarnas möjlighet att sluta begå brott.

Fel! Okänt namn på

Regeringen skriver i sin proposition att förundersökningar mot personer under 18 år ställer särskilda krav på förmåga och lämplighet att bemöta unga människor. Detta är nödvändigt oavsett om förundersökningen leds av en åklagare eller en polis. Dessvärre skriver inte regeringen något om vilka åtgärder som planeras för att höja polisens kompetens att hantera ungdomar som begått brott. Vi anser att det är mycket viktigt att regeringen redogör för hur polisen ska få den nödvändiga kompetensen för att garantera ungdomars rättssäkerhet. Därför bör regeringen återkomma med förslag på hur polisens kompetens för att bemöta ungdomar som begått brott ska höjas. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

4 Utvärdering av de nya reglerna om förundersökningsledning vid ungdomsbrott

Vänsterpartiet anser att de nya reglerna om att polisen kan leda fler förundersökningar vid brott begångna av ungdomar måste utvärderas så snart det är möjligt efter ikraftträdandet. Det behövs för att snabbt kunna se om lagändringarna fått avsedd effekt och kunna rätta till eventuella brister. De nya bestämmelserna träder i kraft den 1 mars 2012. Därför bör regeringen låta utvärdera de ändrade reglerna om förundersökningsledning vid ungdomsbrott, och att det ska vara färdigt senast den 1 mars 2013. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 23 november 2011

Lena Olsson (V)

Bengt Berg (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Marianne Berg (V)

Eva Olofsson (V)